

Dėl vietos savivaldos stiprinimo Lietuvoje

Remiantis Lietuvos Respublikos Konstitucija ir 1999 m. Lietuvos Respublikos Seimo ratifikuota Europos vietos savivaldos chartija, savivaldos institucijos yra bet kurios demokratinės santvarkos pagrindas. Tik vietos valdžios institucijos, turinčios realius įgaliojimus ir pakankamus nuosavus finansinius resursus, gali garantuoti veiksmingą ir tiesiogiai su piliečiais susijusį valdymą.

Atsižvelgiant į tai, kad valdymo decentralizavimas ir dekoncentravimas, suteikiant savivaldai daugiau funkcinės ir pilnos finansinės autonomijos spręsti vietos klausimus, gali pagerinti gyvenimo gerovę, ženkliai prisidėti prie pasitikėjimo valstybe ir valdymo institucijomis stiprinimo bei įgalinti visuomenę dalyvauti viešajame gyvenime.

Vertinant iki šiol buvusių centrinės valdžios atstovų ir savivaldos santykio praktiką, kai savivalda buvo laikoma pavaldine, ypatingą dėmesį norime atkreipti į Europos vietos savivaldos chartijos 4 ir 9 straipsnio nuostatas, kalbančias apie tai, jog jei įgaliojimus deleguoja centrinės ar regioninės valdžios organas, tuomet vietinės valdžios organai turi teisę įgyvendinti juos savo nuožiūra, kaip galima labiau atsižvelgiant į vietos sąlygas. Savivaldos organų finansiniai ištekliai turi būti proporcingi Konstitucijos ir įstatymų numatytiems įsipareigojimams. Su vietinės valdžios organais būtina tinkamu būdu konsultuotis dėl to, koku būdu perduoti naujai paskirstytus finansinius išteklius ir funkcijas.

Siekiant tvarios regionų plėtros, svarbus vaidmuo tenka Seimui ir Vyriausybei bei pačių regionų ir savivaldybių, jų gyventojų, politikų, visuomeninių organizacijų iniciatyvumui bei kompetencijai. Toks modelis – bendradarbiavimas tarp Seimo, Vyriaybės bei savivaldybių – yra itin svarbus, siekiant spartesnio gerbūvio ir ženkliai mažinant skirtumus tarp regionų, vykdant rinkiminę programą bei įgyvendinant ilgalaikius siekius.

Raginame Seimą ir Vyriausybę:

- Europos vietos savivaldos chartiją laikyti pagrindu plėtojant savivaldą ir bendradarbiaujant su savivalda ir Lietuvos savivaldybių asociacija;
- vietos savivaldą laikyti pagrindine partnere;
- nuolatos nustatyta tvarka aptarinėti ir derinti teisės akto projektus su savivaldybėmis, bendruomenių organizacijomis ir Lietuvos savivaldybių asociacija.